Príloha č.8

Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob - Čadíky, III. a IV. etapa

Správa o hodnotení vplyvov podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Plnenie špecifickej požiadavky Rozsahu hodnotenia **č.** 2.2.18.
(Vyjadrenie k pripomienkam)

Jednou zo špecifických požiadaviek Rozsahu hodnotenia č. 5372/2023-1.7/mo z 22.03.2023, vydaného MŽP SR pre posúdenie vplyvu ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky v etape III. a IV. je požiadavka číslo 2.2.18. v znení:

> 2.2.18.
> V rámci spracovania správy o hodnotení činnosti okrem zhrnutia zámeru navrhovanej činnosti a jej vplyvov na životné prostredie sa vyjadriť ku všetkým pripomienkam doručeným k zámeru navrhovanej činnosti, návrhu rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti a k určenému rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti a v prehľadnej forme vyhodnotiť splnenie všetkých požiadaviek a odporúčaní vyplývajúcich z doručených stanovísk, resp. odôvodniť ich nesplnenie.

Vyjadrenie k pripomienkam jednotlivých zainteresovaných subjektov je uvedené v kurzíve. Prehľadná forma splnenia požiadaviek a odporúčaní je v tabuľke na konci.

Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Odbor geológie (list č. 73926/2022 z 21.12.2022)

Požadujú spracovanie výpočtu zásob podľa prílohy č.6 vyhlášky č. 51/2008 Z. z., osobou s geologickým oprávnením a odbornou spôsobilosťou, a jeho posúdenie a schválenie MŽP SR.
Iné pripomienky nemajú.

> *Vyjadrenie: Procedúra výpočtu zásob a ich schválenie podľa geologických predpisov sa uskutoční až na základe výsledku procesu EIA. Opatrenie je premietnutá do návrhu opatrení v kap. C.IV.2.*

Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia ochrany prírody a biodiverzity, *Odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny (list č. 5597/2023-6.3 z 20.1.2023)*

Absentuje identifikácia a vyhodnotenie významnosti vplyvov na predmety ochrany / ciele ochrany CHVÚ Úľanská mokraď. Navrhované opatrenia na zmiernenie vplyvov sú všeobecné, nekonkrétne, napriek tomu, že sú tu zaznamenané aj druhy (a ich biotopy), ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Úľanská mokraď. Absentuje vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov ťažby štrkopieskov v CHVÚ Úľanská mokraď. Uplatňujú nasledovné požiadavky:
● Vyhodnotiť vplyvy všetkých prvkov Vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 (tzv. primerané hodnotenie) podľa Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v SR (ŠOP

SR, 2014, 2016). Dokumentáciu primeraného hodnotenia musí vykonať autorizovaná osoba podľa § 28a zákona č. 543/2002 Z. z.

Vyjadrenie: Primerané hodnotenie je uvedené v prílohe č.6 správy o hodnotení.

● Vyhodnotiť kumulatívne vplyvy navrhovanej činnosti, a to predovšetkým s I. a II. etapou ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, ako aj inými realizovanými zámermi v dotknutom území.

Vyjadrenie: Kumulatívne vplyvy sú vyhodnotené najmä z pohľadu flóry a biotopov (kap. C.III.7.2.), v nadväznosti na kumulatívne vplyvy riešené pre Naturu 2000 (príloha č.6), vodné pomery (kap. C.III.5.4., príloha č.4) a geomorfologické pomery (kap. C.III.2.).

● Pre všetky identifikované negatívne vplyvy navrhnúť konkrétne opatrenia na ich zmiernenie. Za zmierňujúce opatrenia sa nepokladá dodržiavanie platných legislatívnych predpisov.

Vyjadrenie: Zmierňujúce opatrenia sú navrhnuté v Primeranom hodnotení (príloha č.6 správy), s priemetom do kap. C.IV.3. správy.

● Navrhnúť konkrétne požiadavky na monitoring záujmov ochrany prírody a krajiny: prvky, čas a trvanie monitorovania, adresáta i spôsob odovzdávania výstupov.

Vyjadrenie: Monitoring záujmov ochrany prírody a krajiny je uvedený v kap. C.VI.

● V správe o hodnotení sa zaoberať skutočnosťou, že viaceré opatrenia na zmiernenie vplyvov ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky pre etapu I. a II., ktoré vyplynuli z procesu posudzovania vplyvov v roku 2006 (Záverečné stanovisko č. 343/06-7.3/gn z 04.09.2006) neboli doteraz zrealizované. V zmysle uvedeného je potrebné navrhnúť vhodné riešenie.

Vyjadrenie: Rozbor požiadaviek z EIA 2006 a stav je analyzovaný v prílohe č. 7, bod 13. Pôvodný (Cesty Nitra a.s.) i nový majiteľ oprávnenia na dobývanie ložiska Čadíky (ILKA s.r.o., od r. 2017) vyvinuli aktivity na riešenie. Súčinnosť vlastníka dotknutých pozemkov (MH Invest II s.r.o.) viazne. Na základe vecného bremena je možné plochu medzi Novým a Stoličným p. minimálne kosiť a mulčovať za účelom eradikácie inváznej zlatobyle obrovskej (kap. C.IV.3.), čím by sa aj zvýšil podiel trvalých trávnych porastov, ktorých je v k.ú. Veľký Grob málo, s možnou introdukciou sysľa ako náhrady za potravu pre dravcov, tak ako to navrhuje SOS/Bird Life. Primerané hodnotenie odporúča pre územie medzi ložiskom Čadíky a Stoličným p. aktualizáciu Projektu revitalizačných opatrení, s termínom vyhotovenia do konca roka 2025 (viď kap. C.IV.3).

Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia vôd, Odbor štátnej vodnej správy a rybárstva (mail z 21.02.2023)

- Vyhodnotiť realizáciu opatrení odporúčaných v Záverečnom stanovisku k navrhovanej činnosti č. 343/06-7.3/gn z 4.9.2006.

Vyjadrenie: Plnenie opatrení EIA 2006 je uvedené v prílohe č.7 Správy o hodnotení.

- Vypracovať aktuálny hydrogeologický posudok, podrobne zhodnotiť hydrogeologické pomery záujmového územia, ako aj vplyv doterajšej ťažby na vodné útvary.

Vyjadrenie: Hydrogeologický posudok je v prílohe č. 4 Správy o hodnotení.

- Predložiť posúdenie variantu 2 z hľadiska požiadaviek čl. 4 smernice 2000/ 60/ES (tzv. Rámcovej smernice o vode) postupom podľa § 16a za koná č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon).

Vyjadrenie: Odborné stanovisko VÚVH je v prílohe Hydrogeologického posudku.

- Posúdiť krátkodobý a dlhodobý vplyv navrhovanej činnosti na dotknuté vodné útvary.

Vyjadrenie: Vplyvy navrhovanej činnosti sú analyzované v Hydrogeologickom posudku (Príloha č.4 Správy o hodnotení).

- Vyhodnotiť kumulatívne vplyvy navrhovanej činnosti v súvislosti s inými ťažobnými a stavebnými činnosťami v lokalite.

Vyjadrenie: Kumulatívne vplyvy navrhovanej činnosti sú analyzované v Hydrogeologickom posudku (Príloha č.4 Správy o hodnotení).

- Aktualizovať opatrenia na ochranu a na zmiernenie vplyvov na vodné útvary, elimináciu úniku znečistenia vôd do podložia a ochranu pred zhoršením kvality povrchových vôd a podzemných vôd v súlade so všeobecne záväznými predpismi a navrhnúť časový horizont realizácie týchto opatrení.

Vyjadrenie: Opatrenia na ochranu vôd sú už aktualizované Havarijným plánom vypracovaným podľa vyhlášky č. 200/2018 Z. z. a schváleným SIŽP z r. 2020. Princípy ochrany sumarizuje kap. 7. Hydrogeologického posudku.

Obvodný banský úrad v Bratislave (list č. 1072-3284/2022 z 23.01.2023)
K zámeru nemajú námietky. Ťažba je možná po vydaní rozhodnutia o využití územia, na základe povolenia OBÚ.

Vyjadrenie: Postupovať sa bude v súlade so stavebným zákonom a banskými predpismi.

Okresný úrad Galanta, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií (list č. OU-GA-OCDPK-2022/017881-002 z 21.12.2022)
Ako orgán štátnej správy ciest II. a III. triedy predkladajú stanovisko:
▪ v dôsledku navrhovanej činnosti predpokladajú ešte väčšie zaťaženie ciest na prepravnej trase (pozn.: poľná cesta, cesta III/1335, I/62), trvajú na rešpektovaní a dodržaní ustanovenia § 19 cestného zákona, že ak pri veľkých stavbách, ťažobných prácach alebo pri terénnych úpravách, ktoré si vyžadujú stavebné povolenie alebo iné povolenie podľa osobitných predpisov, sa má užívať pozemná komunikácia, ktorej stavebno-technické vybavenie nezodpovedá požadovanej premávke na tejto komunikácii, musia sa na nej vykonať potrebné úpravy po dohode s jej vlastníkom alebo správcom. Ak vykonanie úprav nie je účelné alebo možné, musí sa vybudovať nová pozemná komunikácia, ktorá zodpovedá predpokladanej dopravnej záťaži. Stavbu novej komunikácie alebo úpravu jestvujúcej komunikácie je povinný zabezpečiť na vlastný náklad ten, kto túto potrebu vyvolal.

Vyjadrenie: Cesta III/1335 bola v minulom období medzitým už zrekonštruovaná a rozšírená.

Okresný úrad Trnava, Odbor opravných prostriedkov, Pozemkový referát (list č. OU-TT-OOP6-2022/053508-002 z 14.12.2022)
Vzhľadom k tomu, že navrhovaná činnosť je v súlade s platným Územným plánom obce Veľký Grob, úrad nemá k realizácii predloženého zámeru z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy žiadne pripomienky.

Vyjadrenie: -

Okresný úrad Galanta, Pozemkový a lesný odbor (list č. OU-GA-PLO-2022/017149-002 z 21.12.2022)
Z pohľadu ochrany poľnohospodárskej pôdy nemajú námietky, upozorňujú, že poľnohospodársku pôdu možno použiť na nepoľnohospodárske účely len na základe rozhodnutia o odňatí poľnohospodárskej pôdy (mimo zastavaného územia obce) podľa § 17 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy; Každý návrh územnoplánovacej dokumentácie, ako aj návrhy nepoľnohospodárskeho použitia poľnohospodárskej pôdy, ktoré menia alebo dopĺňajú schválenú územnoplánovaciu dokumentáciu musia byť odsúhlasené orgánom ochrany poľnohospodárskej pôdy, ktorým je Okresný úrad Trnava, Odbor opravných prostriedkov, Pozemkový referát.

Vyjadrenie: Okresný úrad Trnava, Odbor opravných prostriedkov, Pozemkový referát nemá žiadne pripomienky (list č. OU-TT-OOP6-2022/053508-002 z 14.12.2022) vzhľadom k tomu, že činnosť je v súlade s platným Územným plánom obce Veľký Grob.

Úrad Trnavského samosprávneho kraja, Oddelenie územného plánovania a životného prostredia (list č. 17472/2022/oÚŽP-3/So z 21.12.2022)
Navrhovanú činnosť požadujú zosúladiť s Územným plánom obce Veľký Grob v znení Zmien a doplnkov 2011, nakoľko predmetná plocha je tu rezervovaná na ťažbu štrkopieskov, ale v etape výhľad. Dotknuté budú záujmy ochrany prírody. Preto je nevyhnutné zosúlaďovať požiadavky na využívanie ložísk nerastných surovín pre potreby rozvoja hospodárstva so záujmami ochrany prírody v zmysle regulatívu 2.3.4. záväznej časti Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja.
Variant 2 je vhodnejší z dôvodu zachovania vodných tokov a sprievodnej vegetácie, menšieho zásahu do chránených biotopov, eliminácie zničenia chránených a ohrozených druhov rastlín, menšieho podielu na

ploche biocentra nadregionálneho významu a chráneného vtáčieho územia, zhoršovania ekologického potenciálu útvaru SKV0201 Boldog-Sládkovičovo a drobného vodného toku nový kanál vrátane prítoku, nakoľko zahŕňa 30 resp. 15 m ochranné pásmo od brehových čiar.
Potrebné je odborné stanovisko Okresného úradu Trnava, odbor starostlivosti o životné prostredie, pre variant 2.

Vyjadrenie:
Navrhovaná činnosť je v súlade s Územným plánom obce Veľký Grob v stave výhľad. Územnoplánovacím opatrením je zmena statusu III. a IV. etapy, ktorá bude riešená v najbližších zmenách a doplnkoch ÚPO, na základe výsledku posúdenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie (kap. C.IV.1.), z podnetu navrhovateľa. Výsledkom posúdenia vplyvov na životné prostredie v Správe o hodnotení a v Primeranom hodnotení (príloha č. 6) je odporúčanie Variantu 2 kazetového, ktorým sa plní regulatív 2.3.4. ÚPNR-TTSK.
Záväzné stanovisko OÚ Trnava, Odbor starostlivosti o životné prostredie a odborné stanovisko VÚVH k Variantu 2 je uvedené v prílohe Hydrogeologického posudku (Príloha č. 4 Správy o hodnotení).

Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko, občianske združenie *(list z 22.12.2022)*
Návrh je situovaný v CHVÚ Úľanská mokraď vyhlásenom s cieľom ochrany kane močiarnej, kane popolavej, bučiačika močiarneho, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, sokola kobcovitého, sokola rároha a haje tmavej, pričom v prípade kane močiarnej a kane popolavej ide o jednu z troch najvýznamnejších lokalít pre hniezdenie na Slovensku. Zistené je tu hniezdenie i ďalších vzácnych a ohrozených druhov, napr. chochlačky bielookej, fúzatky trstinovej, bučiaka veľkého. Biotopy CHVÚ plnia dôležitú úlohu i ako odpočinkové stanovište, nocovisko alebo zimovisko pre migrujúce druhy vtákov, napr. myšiarku močiarnu, kaňu popolavú, kaňu sivú, kaňu močiarnu, myšiaka severského, jastraba krahulca, haju červenú, haju tmavú, orla kráľovského, sokola lastovičiara, sokola sťahovavého, hvizdáka veľkého, beluše veľkej, volavky popolavej a pod.
Zámer síce nie je umiestnený priamo na hniezdiskách najvzácnejších predmetov ochrany, zaberie však potenciálne hniezdiská týchto druhov a s istotou potravné biotopy sokola rároha, kane močiarnej a kane popolavej. Nie je preukázané, že navrhovaná činnosť nebude mať významný negatívny vplyv na predmety ochrany CHVÚ, negatívne vplyvy sa môžu kumulovať s inými projektmi, najmä ak zámer na seba naviaže iné zámery, napr. rozvoj IBV, priemyselných areálov, alebo rekreácie a športového rybolovu. Vzhľadom k významu CHVÚ pre hniezdenie sokola rároha v SR aj EÚ žiadajú primerané posúdenie, ktoré zhodnotí aj kumulatívne vplyvy.
Žiadajú zmierňujúce opatrenia, ktoré znížia predpokladaný negatívny vplyv, do ktorých žiadajú zahrnúť:

a) vytvorenie biotopov - hniezdnych stien pre včeláriky zlaté a brehule hnedé na brehoch štrkovísk, ostrovov (plávajúcich alebo sypaných) pre rybáre riečne a čajky,
b) vylúčenie rekreácie na brehoch štrkovísk a súvisiacej výstavby rekreačnej infraštruktúry na brehoch štrkoviska, a limitovanie rybolovu,
c) vysadenie stromov a krovín na brehoch štrkovísk,
d) na vybrané časti brehov štrkovísk úpravami brehov zabezpečiť vytvorenie plytčín a osadiť ich litorálnou vegetáciou,
e) na plochách severne od štrkovísk podporiť obnovu pastvy a reštitúciu sysľa pasienkového za účelom zlepšenia potravných podmienok pre dravce ako náhradu za zaniknuté potravné biotopy na plochách, kde sa bude realizovať ťažba.

Vyjadrenie: Výskyt druhov z predmetu ochrany CHVÚ a ďalších vzácnych a ohrozených druhov vtákov je aktuálne mapovaný za rok 2020 a 2023, výsledky uvádza príloha č.5 Správy o hodnotení.
Primerané hodnotenie, vrátane kumulatívnych vplyvov a s ohľadom na sokola rároha, je doložené prílohou č.6.
Taxatívne vymenované opatrenia SOS/BirdLife analyzujeme v nasledovnom texte:

Analýza možností realizácie zmierňujúcich opatrení SOS/BirdLife

a.1) Vytvorenie hniezdnych stien pre včeláriky zlaté a brehule hnedé

Včelárik zlatý (*Merops apiaster*)
- druh národného významu, zraniteľný (VU), migrant;
- v rámci ornitologických výskumov zaznamenaný na lokalite Čadíky v r. 2020 a 2023 ako permigrant v oblasti polí, lúk a úhorov; na lokalite Nový Svet v r. 2020 ako hniezdič, kde si hniezdne nory vytvára v starších i novších haldách; podľa výskytových dát (biomonitoring.sk) je zaznamenávaný v okolí ložiska Čadíky;

Foto 1: biomonitoring.sk

Foto 2: halda, línia D, ložisko Nový Svet (05/2020)

Rozšírenie a biotopy (Polák,P., Saxa,A., (eds.), 2005): V rámci Európy sa jeho areál rozšírenia rozprestiera v suchých a teplých oblastiach Európy. Ťažisko rozšírenia na Slovensku sa nachádza v nížinách a pahorkatinách v južnej časti Slovenska, severnejšie umiestnené lokality bývajú obsadzované nepravidelne. Hlavné biotopy výskytu sú väčšinou umelo vytvorené biotopy s piesčito hlinitými stenami, najmä ťažobne piesku, tehelne, odkryvy svahov, zárezy ciest, smetiská, terasy vinohradov, výkopy, hrádze a podobne, niekedy aj prirodzené steny najmä brehy vodných tokov. Výnimočne hniezdi aj na horizontálnych plochách – lúkach.

Obr.1: Výskyt včelárika zlatého v okolí ložiska Čadíky (biomonitoring.sk)

Z **charakteru ťažby – vodná ťažba spod hladiny podzemnej vody, ktorá sa pohybuje cca 1,2 m pod** terénom **vyplýva, že ťažbou nevznikajú žiadne steny, ale len brehy jazier – ťažobné** steny sú pod vodou.
Na lokalite Čadíky má včelárik zlatý prirodzené možnosti na hniezdenie v depóniách skrývok situovaných v **okolí ťažobných polí** – na okrajoch jazier, podobne ako na ložisku v k.ú. Nový Svet.

Brehuľa hnedá (*Riparia riparia*)
- druh národného významu, menej ohrozený;
- v rámci ornitologických výskumov zaznamenaný na lokalite Čadíky v r. 2020 (línia I) i v r. 2023 ako hniezdič pri vodných plochách; na lokalite Nový Svet v r. 2020 ako hniezdič, kde si hniezdne nory vytvára v starších i novších haldách; podľa výskytových dát (biomonitoring.sk) je zaznamenávaný v okolí ložiska Čadíky;
Rozšírenie a biotopy (Polák,P., Saxa,A., (eds.), 2005): Vzhľadom na špecifické nároky na hniezdiská je druh roztrúsene rozšírený od nížin, až do širších údolí riek a kotlín do cca 750 m n.m., s ťažiskom v nížinách. Hlavný biotop výskytu je v otvorenej krajine s riekami a mokraďami s hlinitými, alebo piesočnatými kolmými stenami, kde hniezdi.

Obr.2: Výskyt brehule hnedej v okolí ložiska Čadíky (biomonitoring.sk)

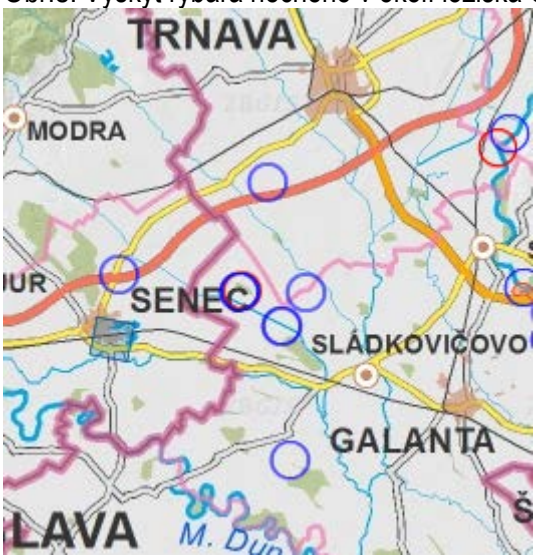

Na lokalite Čadíky hniezdi brehuľa hnedá v depóniách skrývok situovaných v **okolí ťažobných polí** – na okrajoch jazier.
Zhrnutie: Na ložisku Čadíky ako hniezdne steny včelárik zlatý môže využívať a brehuľa hnedá aj reálne využíva depónie skrývok ukladaných v okolí vznikajúcich vodných plôch.

a.2) Ostrovy (plávajúce, sypané) pre rybáre riečne a čajky

Rybár riečny (*Sterna hirundo*)
- druh európskeho významu, menej ohrozený, migrant;
- v rámci ornitologických výskumov druh zaznamenaný na ložisku Čadíky v r. 2020 ako druh zaletujúci na plochu ložiska (línia I), resp. v r. 2023 ako permigrant; zaznamenaný bol aj pri preletoch na ložisku Nový Svet v r. 2020 v líniách háld okolo vodnej plochy; podľa výskytových dát (biomonitoring.sk) je zaznamenávaný v okolí vodných plôch severne od Stoličného potoka;
Rozšírenie a biotopy (Polák,P., Saxa,A., (eds.), 2005): Holoarktický druh rozšírenia, obýva vnútrozemia aj morské pobrežia. Európska populácia zimuje na pobrežiach v južnej Afrike. V SR hniezdi na tokoch riek a ich ostrovoch (v súčasnosti hlavne umelých), na štrkoviskách a rybníkoch. Často hniezdi v zmiešaných kolóniách s *Larus ridibundus*, hniezdna úspešnosť je však vtedy veľmi nízka. Migrácia: toky riek, mokrade, vodné plochy.

Obr.3: Výskyt rybára riečneho v okolí ložiska Čadíky (biomonitoring.sk)

Ekológia druhu (biomonitoring.sk): Na jar prilieta najmä v apríli. Páry obsadzujú piesčité, kamenisté alebo menej trávnaté ostrovy riek, štrkovísk a jazier. Niekedy sú ochotné hniezdiť aj na plávajúcich umelých ostrovčekoch. Často hniezdi v kolóniách. Hniezdo tvorí obvykle len vyhrabaná kotlinka na zemi bez väčšej výstielky. V znáške bývajú najčastejšie 3 vajcia. Na vajciach sa pri sedení striedajú obaja rodičia cca 21 až 31 dní. Po vyliahnutí ich rodičia kŕmia malými rybami, kôrovcami a vodným hmyzom. Mláďatá vedia lietať už ako 22- až 33-dňové, rodičia ich ešte dokrmujú 1-2 mesiace. Po vyhniezdení sa rozptyľujú do okolia. Jesenný ťah prebieha od júla do septembra. Druh je ťažný, zimuje hlavne na morskom pobreží západnej centrálnej až južnej Afriky.

Čajky
- národný význam, menej ohrozené druhy, migranty ;
- v r. 2020 i 2023 sa vyskytuje najmä čajka smejivá (*Chroicocephalus ridibundus*), č. žltonohá (*Larus michahellis*) a ďalšie tri druhy, na ložisku Čadíky sú zaznamenané pri preletoch v okolí vodných plôch, jeden druh tu aj zimuje (č. bielohlavá (*Larus cachinnans*));

Rozšírenie a biotopy (Polák,P., Saxa,A., (eds.), 2005): Napríklad čajka sivá (*Larus canus*) je ako vzácny hniezdič známa z 2 lokalít, prvá je Vtáčí ostrov piešťanskej Sĺňavy, druhý je ostrov Oravskej priehrady. V posledných rokoch je pravidelným a pomerne početným transmigrantom pozdĺž väčších riek (Dunaj, Váh) so sústredením na väčších vodných plochách (Sĺňava, Oravská priehrada, Senné - Iňačovce). Hlavnými hniezdnymi biotopmi vo vnútrozemí sú ostrovy na väčších vodných plochách.

Závery:
Rybár riečny, ani čajky nie sú predmetom ochrany CHVÚ Úľanská mokraď.
Vytvorenie ostrovov je problémové.
V zmysle banských predpisov je zakázané sypať zeminy skrývok (vrchné alebo vnútorné) do vôd ťažobných jazier.
Ak by ostrovy mali byť z dobývaného štrkopiesku, bolo by potrebné veľké množstvo materiálu, keďže voda bude hlboká, aj 40 m, pričom svahy musia byť v sklone 1:3, aby bolo teleso stabilné. Na plochu kruhového ostrova o priemere 10 m pretŕčajúceho nad hladinou vody by bolo potrebných cca 31.000 m3 štrkopieskov, čo predstavuje okolo 77.500 ton materiálu. Úbytok zásob by bol enormný, kvôli malej ploche ostrova nad hladinou. Realizácia ostrovov z dobývaných štrkopieskov je v rozpore s požiadavkou racionálneho využívania ložísk podľa banských predpisov.
Umelé plávajúce ostrovy (na princípe pontónov ukotvených v dne) majú vysoké finančné nároky (niekoľko stotisíc Eur), s neistým výsledkom.

b) Vylúčenie rekreácie, rekreačnej infraštruktúry a limitovanie rybolovu

Pozemky sú vo vlastníctve viacerých subjektov: ILKA s.r.o., Lesy SR š.p., SVP š.p., SR, TOMUS s.r.o. (viď kap. B.I.1. správy o hodnotení).
Navrhovateľ ILKA s.r.o. nemá dosah na určovanie podmienok využívania územia na pozemkoch vo vlastníctve iných subjektov.
Akékoľvek iné využívanie územia ako na činnosť vykonávanú banským spôsobom je zakázané v zmysle banských predpisov. Doba ťažby sa plánuje na 40 a viac rokov.

c) Vysadenie stromov a krovín na brehoch štrkovísk
d) Na vybrané časti brehov štrkovísk úpravami brehov zabezpečiť vytvorenie plytčín a osadiť ich litorálnou vegetáciou

Táto podmienka je premietnutá aj do špecifickej požiadavky č. 2.2.9. Rozsahu hodnotenia: „Navrhnúť úpravu častí brehov štrkovísk tak, aby sa zabezpečilo vytvorenie plytčín a ich vysadenie litorálnou vegetáciou a navrhnúť vysadenie stromov a krovín na brehoch štrkovísk“. Koncepcia je uvedená v kap. C.IV.3. správy o hodnotení, bod 1. a 2.

e) Obnova pastvy a reštitúcie sysľa pasienkového na plochách severne od štrkovísk

Možnosti reštitúcie sysľa pasienkového (*Spermophilus citellus*) analyzujeme prostredníctvom dostupných dát z portálov ŠOP SR (mapový portál KIMS, Atlas živočíchov) a ďalších citovaných zdrojov, ako aj analýzou lokálnych podmienok.

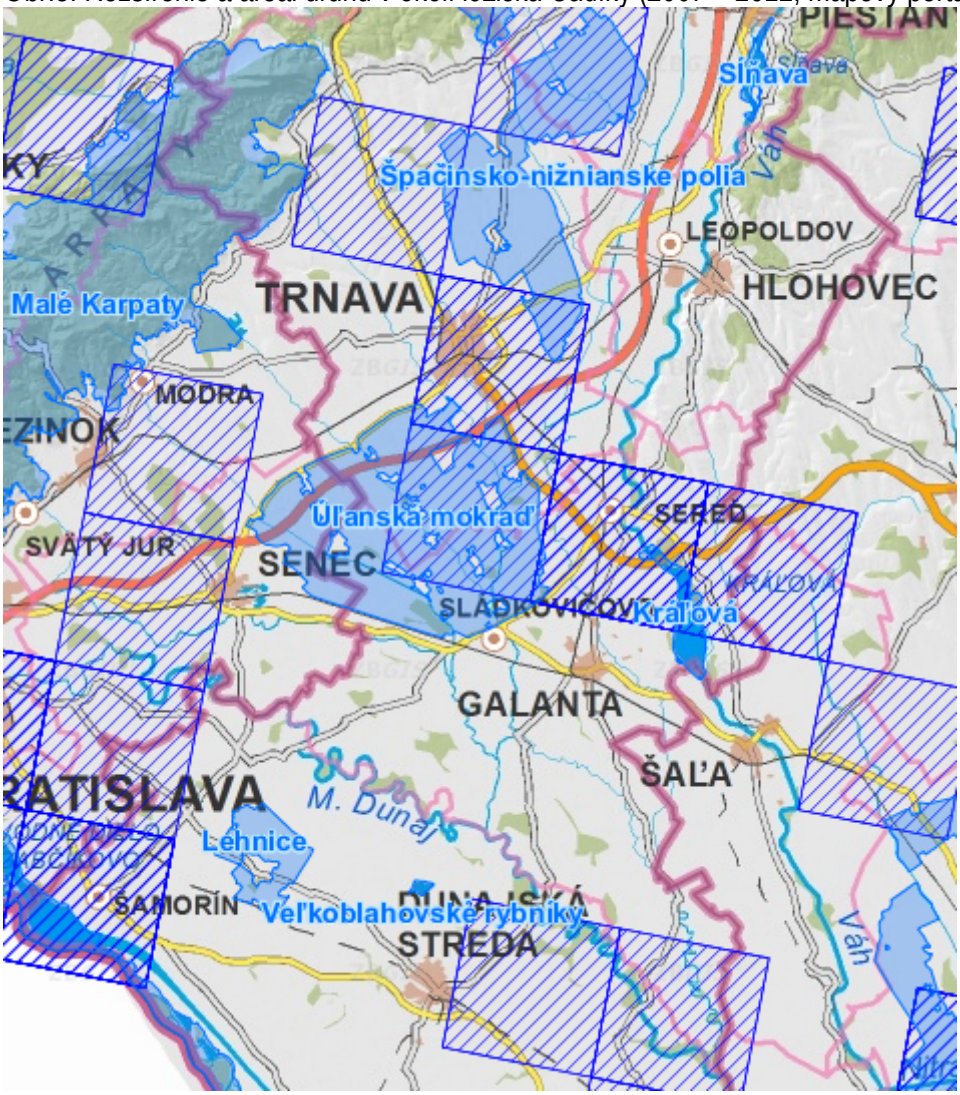
Obr.4: Ilustrácia z Atlasu živočíchov (portál KIMS)

Ekológia sysľa pasienkového (Spermophilus citellus)

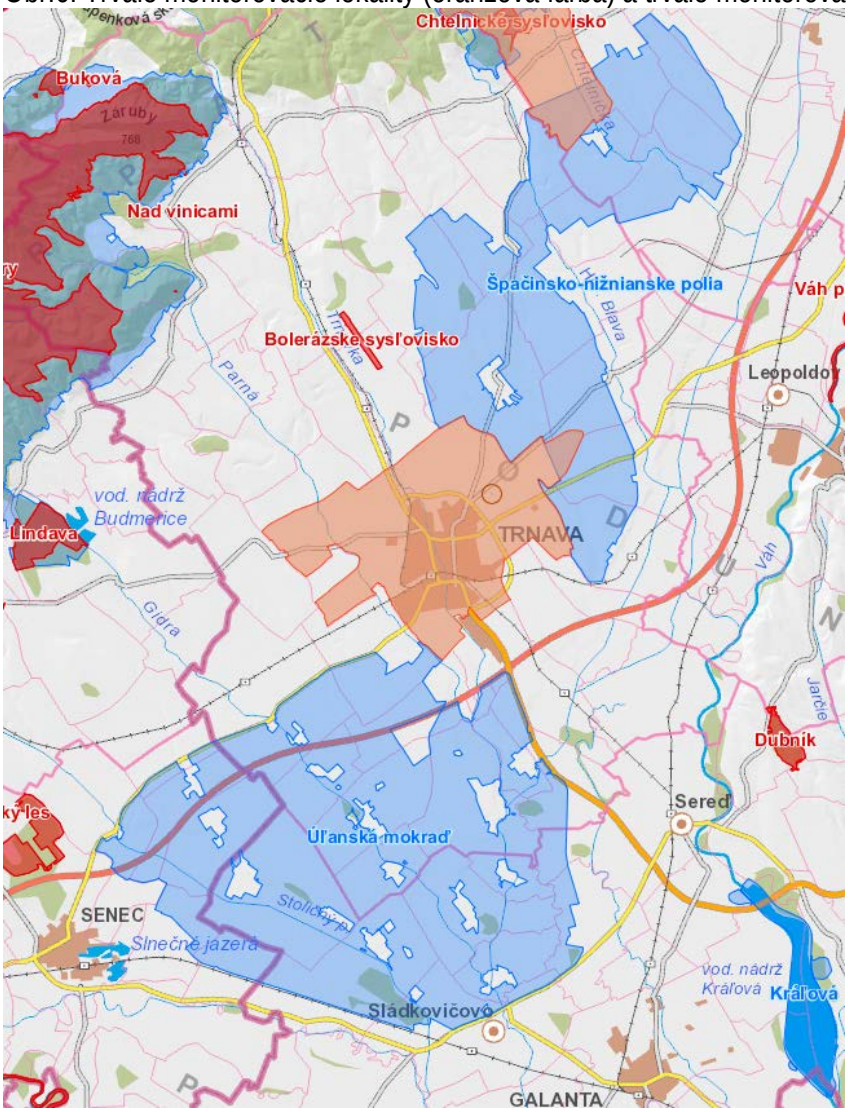
Kmeň: Chordata (chordáty)
Trieda: Mammalia (cicavce)
Rad: Rodentia (hlodavce)
Čeľaď: Sciuridae (vevericovité)
Rod: *Spermophilus* (syseľ)
Ekosozologické vymedzenie: európsky významný druh, status ohrozenia VU
Rozšírenie a biotopy (Polák,P., Saxa,A., (eds.), 2005): Disjunktívny areál sa nachádza na území od severozápadných Čiech cez strednú a juhovýchodnú Európu po východnú časť balkánskeho polostrova, Moldavsko až na územie Ukrajiny. Slovensko predstavuje stredoeurópsku časť areálu rozšírenia druhu. Hranicu areálu na našom území tvorí pomyslená čiara oddeľujúca vyššie pohoria západných Karpát od juhoslovenských kotlín a pahorkatín (Podunajská rovina, Nitrianska, Žitavská a Hronská pahorkatina, Košická kotlina, Východoslovenská rovina) a nízkych karpatských predhorí (Cerová vrchovina, Slovenský kras). Z tohto centra rozšírenia preniká druh do karpatských kotlín (napr. Spišsko-Šarišské medzihorie), kde ostrovčekovito osídľuje vhodné biotopy.
Hlavné biotopy výskytu sú trávnaté, neorané plochy s rôznou funkciou, ovplyvnené (alebo vzniknuté) činnosťou človeka (spravidla kosené lúky, pasienky, medze, funkčné priestory – letiská, športoviská a pod.)

Obr.5: Rozšírenie a areál druhu v okolí ložiska Čadíky (2007 – 2012, mapový portál KIMS)

Ekológia druhu (biomonitoring.sk): Druh pôvodne žil predovšetkým na pastvinách, lúkach, medziach, medzi terasami polí, v násypoch železníc a ciest, na úhoroch a v kultúrnej stepi, kde uprednostňoval polia s viacročnými krmovinami. V súčasnosti zväčša obýva trávnaté plochy, ktoré obhospodaruje človek, ako sú letiská, pasienky, golfové ihriská, hrádze atď. Je to denný hlodavec žijúci v kolóniách, ktoré na našom území majú zväčša niekoľko desiatok až stoviek jedincov a už ojedinele niekoľko tisíc jedincov. Zimný spánok dospelých jedincoch trvá od augusta (mláďat začína asi o mesiac neskôr) do marca až apríla. Živí sa predovšetkým zelenými časťami rastlín, ich semenami a obilím. Malú časť potravy tvorí živočíšna zložka, predovšetkým hmyz a jeho larválne štádiá, príležitostne aj vtáky. Sysle sa pária v nasledujúcich dňoch po prebudení zo zimného spánku, gravidita trvá približne 28 dní a samice rodia raz do roka od apríla do júna 1 - 11 holých a slepých mláďat. Môžu sa dožiť 6 - 8 rokov.
Hlodavec na našom území má roztrúsené, mozaikovité rozšírenie v oblasti nížin, pahorkatín západoslovenského a južnej časti stredoslovenského regiónu, v kotlinách a priľahlých územiach v oblastiach Horehronia, Spiša, Šariša, v Slovenskom krase, Košickej kotline a Východoslovenskej nížine. Druh sa vyskytuje na 17 územiach európskeho významu.
Faktory ohrozenia: likvidácia pasienkov.
Frekvencia vplyvov na panónskom bioregióne: ≈ pozitívnych je napr. pasenie (67,5%), kosenie (28,3%), ≈ negatívnych je napr. biologické procesy (36,1%), zmena v spôsoboch obhospodarovania (16,4%).
Monitoring
Najbližšie trvalo monitorované lokality (TML) sú v okolí Trnavy a Chtelnické sysľovisko.

Obr.6: Trvalé monitorovacie lokality (oranžová farba) a trvalé monitorovacie plochy (krúžok)

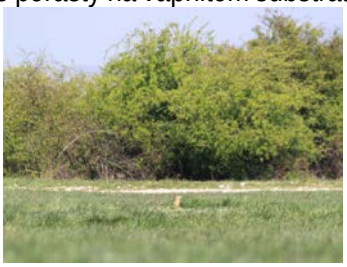

Obr.7: TML Trnava (kosené trávnaté plochy letiska 50 x 400 m)

Obr.8: Chtelnické sysľovisko (biotop Suchomilné travobylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte)

Samostatným projektom je monitorované Bolerázske sysľovisko.
Na záchranu sysľa pasienkového realizuje združenie BROZ Projekt „LIFE SYSEĽ - Ochrana sysľa pasienkového“ (2020-2027) v území európskeho významu SKUEV0948 Bolerázske sysľovisko a na ďalších lokalitách (Ochrana sysľa pasienkového - BROZ). Stav populácie na Bolerázskom sysľovisku pred projektom 200 – 1000, aktuálny 800. Manažment záchrany/ochrany sleduje zlepšenie potravných možností, translokácie (Branislav Kršiak, 0918 475 449, krsiak@broz.sk).

Lokálne podmienky

Umiestnenie:
V rámci EIA 2006 boli navrhnuté plochy severne od ložiska Čadíky, na pravej strane Stoličného potoka, na realizáciu „revitalizačných kompenzácií na ornej pôde podľa variantu 1 a to minimálne na rozlohe parcely 2246/2 (pozn. 23,6 ha + 9,2 ha) a na SV časti parcely 2246/4 (2,7 ha)“. Revitalizačné kompenzácie mali smerovať k vytvoreniu ▪ lesných a krovinových porastov, ▪ travinno-bylinných kosných spoločenstiev a ▪ rašeliniskových spoločenstiev. V priebehu aktuálneho procesu EIA sú tieto plochy „severne od štrkovísk“ navrhnuté na „obnovu pastvy a reštitúciu sysľa pasienkového“.

Realizovateľnosť podľa vlastníckych pomerov

SV parcely 2246/4 o výmere 2,7 ha je v skutočnosti parcela č. 2246/6, vlastníkom sú súkromné osoby.
Na ostatných dotknutých pozemkoch je návrh realizovateľný, keďže pozemky majú ťarchu vecného bremena „revitalizačných kompenzácií v rozsahu podľa EIA“.

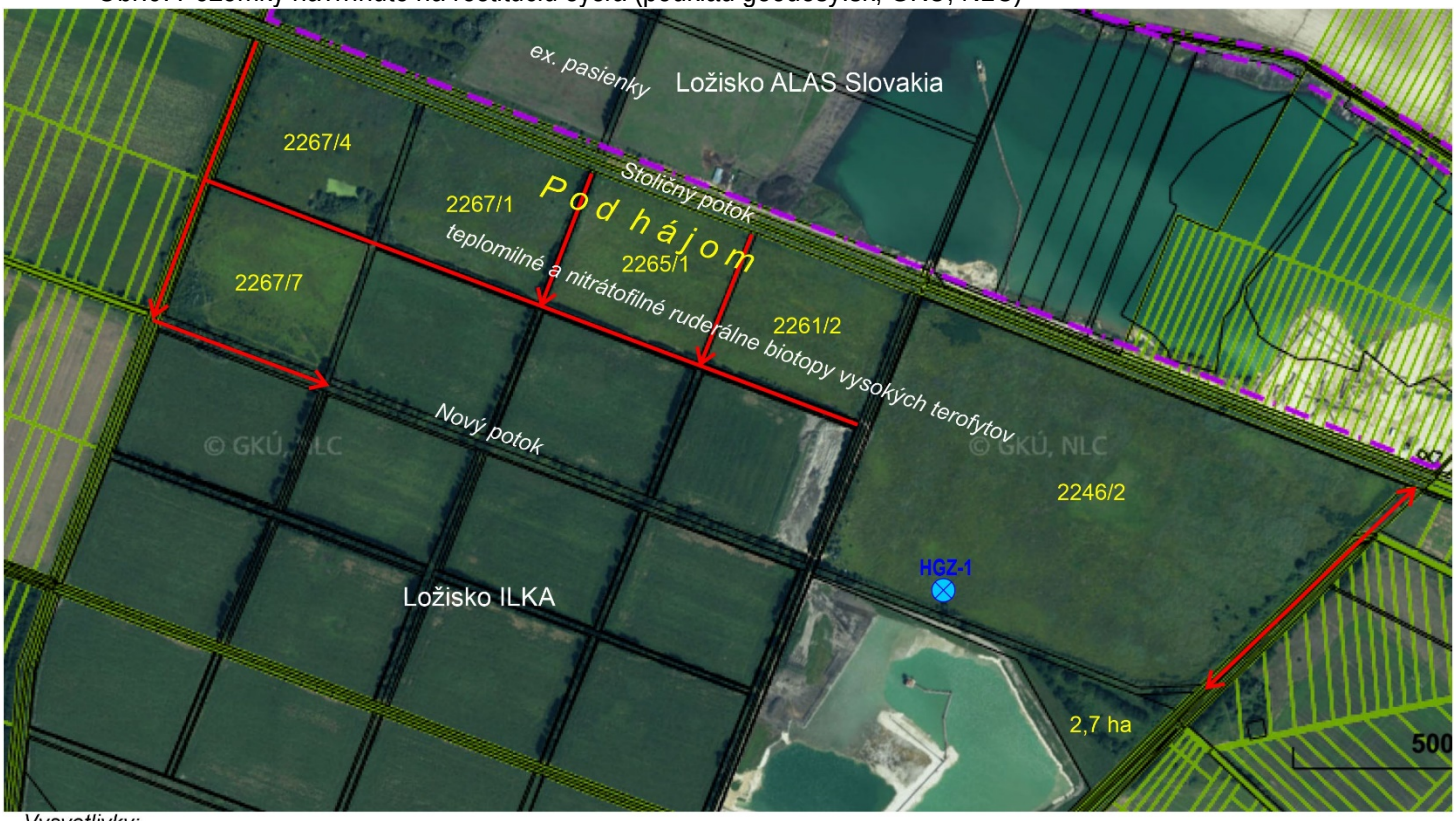
Reštitúcia sysľa je z hľadiska vlastníckych pomerov uskutočniteľná na parcelách č. 2267/7, 2267/4, 2267/1, 2265/1, 2261/2, 2246/2 (lokalita Pod hájom), o celkovej výmere 71,5 ha.

Tab.1: Identifikácia pozemkov a vlastníkov pre reštitúciu sysľa

parcela č.	výmera (m2)	druh	využívanie	ochrana	LV	vlastník	vecné bremeno
2246/2	357931	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	■
2261/2	63641	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	■
2265/1	64998	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	■
2267/1	69780	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	■
2267/4	66579	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	■
2267/7	65467	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	■
	Σ 71,54 ha						

Vysvetlivky:
37 – pozemok, na ktorom sú skaly, svahy, rokliny, vysoké medze s krovím alebo kamením a iné plochy, ktoré neposkytujú trvalý úžitok; 108 - chránené vtáčie územie; LV – list vlastníctva; o.p. – ostatná plocha; TTP – trvalý trávny porast; ■ vecné bremeno revitalizačných kompenzácií v rozsahu podľa EIA

Obr.9: Pozemky navrhnuté na reštitúciu sysľa (podklad geodesy.sk, GKÚ, NLC)

Vysvetlivky:
2265/1 *pozemky TTP na reštitúciu sysľa*
lesné pozemky v území na reštitúciu sysľa

Realizovateľnosť podľa stanovištných pomerov

Časť plôch bola donedávna obhospodarovaná ako orná pôda, na p.č. 2265/1, 2261/2, 2246/2. V súčasnosti na dotknutých plochách prevládajú biotopy typu

Katalóg biotopov 2002	Katalóg biotopov 2023
X3 Nitrofilná ruderálna vegetácia mimo sídiel	XX03a Teplomilné nitrofilné lemové ruderálne a poloprirodzené porasty v nížinách
	XX03b Mezofilné nitrofilné lemové ruderálne a poloprirodzené porasty v nížinách, kotlinách a na podhorí
X4 Teplomilná ruderálna vegetácia mimo sídiel	XX04a Porasty nízkych nitrofilných terofytov na ruderálnych stanovištiach vidieka
	XX04b Ruderálne porasty nízkych terofytov na zošľapovaných pôdach
	XX04c Teplomilné ruderálne porasty s prevahou **vysokých terofytov na ľahkých antropogénnych** pôdach
	XX04d Teplomilné ruderálne porasty s prevahou dvojročných a vytrvalých druhov na vysychavých pôdach
	XX04e Teplomilné ruderálne porasty s prevahou vytrvalých tráv na narušovaných stanovištiach
	XX04f Teplomilné ruderálne porasty s prevahou C4 terofytov na sypkých substrátoch
X5 Úhory a extenzívne obhospodarované polia	XX05 Úhory a extenzívne obhospodarované polia

V okrajových častiach parciel postupuje sukcesia

Katalóg biotopov 2002	Katalóg biotopov 2023
Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*)	VOD10 Trstinové porasty mokradí
	VOD11 Trstinové porasty mokradí s dominanciou neofytných močiarnych druhov
Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy	LES01.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy
Kr8 Vŕbové kroviny stojatých vôd zv. *Salicion cinereae*	KRO06 Vŕbové kroviny mokradí
skupiny stromov, remízy	-
kultúry topoľov (100% Topoľ I 214)*	-

Syseľ v dotknutom regióne vyhľadáva biotopy typu TRB Teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty (ozn. je podľa nového katalógu biotopov (Róber Šuvada,R. (ed.), 2023)).
V prípade kosenia alebo pasenia je možné očakávať rozvoj teplomilných nitrofilných travinno-bylinných porastov, nie však suchomilných.

Realizovateľnosť podľa vlhkostných a pôdnych pomerov

V období od apríla 2023 do januára 2024 sa uskutočnili merania hladín podzemných vôd. V priestore návrhu reštitúcie sysľa je umiestnený objekt HGZ-1. Hĺbka hladiny podzemnej vody v tomto objekte sa podľa meraní pohybuje v rozmedzí 0,21 až 0,68 m pod terénom. Hladina podzemnej vody sa v zimných mesiacoch vyskytuje len 0,21 m pod terénom, nory sysľa by v tomto období boli zaplavené.

Hlavnou pôdnou jednotkou v území sú rašelinové pôdy (organozeme (OMa(m)), s BPEJ 0095002 (7. skupina kvality z deviatich možných). Sú to neskeletnaté, hlboké, stredne ťažké pôdy (hlinité), so slabou až strednou alkalickou reakciou. Organozeme kultizemné (alebo modálne), v staršom názvosloví rašelinové pôdy, patria do skupiny hydromorfných pôd sú pôdy s prevažne s viac ako 0,5 m hrubým horizontom rašeliny nad glejovým G-horizontom. Najčastejšie subtypy sú modálna a glejová (Džatko,M., Sobocká,J., 2009).

Záver

Reštitúcia sysľa je z hľadiska vlastníckych pomerov realizovateľná na lokalite Pod hájom (p.č. 2267/7, 2267/4, 2267/1, 2265/1, 2261/2, 2246/2), o celkovej výmere 71,5 ha.
Reštitúcia sysľa by si vyžiadala pravidelné kosenie alebo spásanie. Udržateľným spôsobom obhospodarovania travinno-bylinných spoločenstiev je spásanie. Takéto spásanie exteriérovým chovom hovädzieho dobytka sa uplatňuje v bezprostrednej blízkosti, na ľavej strane Stoličného potoka, v nerozfáraných častiach ložiska dobývaného spoločnosťou ALAS Slovakia s.r.o. Syseľ tu však nie je zaznamenaný. Jeho rozšírenie tu nie je zaznamenané, evidovaný je ďalej vo vyššie položenej priľahlej Trnavskej tabuli.
Neurčitosťou je, či syseľ v území navrhnutom na reštitúciu má podmienky pre prežívanie, kvôli vysokej hladine podzemnej vody. Hydrofilné pomery potvrdzuje absencia suchomilných (travinno-bylinných) biotopov, merania hladín podzemných vôd a výskyt hydromofných typov pôd. Nevylučujú sa však lokálne vhodné podmienky pre rozšírenie, možno v západnej časti územia, s vyššou úrovňou terénu. Translokácia pravdepodobne nie je nutná, keďže areál rozšírenia sysľa je v dosahu. Bude tu však potrebné pravidelne kosiť, a ešte lepšie spásať.

Tab.2: Vyhodnotenie plnenia požiadaviek a odporúčaní zo stanovísk

subjekt	pripomienka (skrátený výrok)	riešenie v SoH	nesplnenie / vysvetlenie
MŽP SR, Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Odbor geológie	uskutočniť výpočet zásob, predložiť ich na posúdenie a schválenie, podľa geologických predpisov	kap. A.II.9., časť Zásoby	premietnuté do návrhu opatrení (kap. C.IV.2. SoH)
MŽP SR, Sekcia ochrany prírody a biodiverzity, odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny	identifikácia a hodnotenie významnosti vplyvov na predmety ochrany CHVÚ	príloha č.6 SoH	splnené
	kumulatívne vplyvy s I. a II. etapou ťažby a okolitými zámermi	kap. C.III.7.2. príloha č.6	splnené
	zmierňujúce opatrenia	kap. C.IV.3. príloha č.6	splnené
	monitoring OPaK	kap. C.VI.	splnené
	neplnenie opatrení EIA 2006, návrh vhodného riešenia	príloha č.7, bod. 13 kap. C.IV.3.	splnené
MŽP SR, Sekcia vôd, Odbor štátnej vodnej správy a rybárstva	opatrenia EIA 2006	príloha č.7	splnené
	hydrogeologický posudok	príloha č.4	splnené
	posúdenie Variantu 2 podľa RSV postupom podľa § 16a vodného zákona	príloha Hydrogeologického posudku (príloha č.4)	splnené
	vplyvy na vodné útvary	príloha č.4	splnené
	kumulatívne vplyvy	príloha č.4	splnené
	opatrenia na ochranu vôd	príloha č.4, kap. 7.	splnené
OBÚ v Bratislave	nemajú námietky	-	-
OÚ Galanta OCDaPK	realizovať novú, alebo úpravu existujúcej komunikácie v dôsledku ešte vyššieho zaťaženia ciest (III/1335)	kap. C.IV.2.	cesta je zrekonštruovaná
OÚ Trnava, Odbor opravných prostriedkov, Pozemkový referát	nemajú pripomienky	-	-
OÚ Galanta, Pozemkový a lesný odbor	poľnohospodársku pôdu možno použiť na nepoľnohospodárske účely len na základe rozhodnutia o odňatí; k návrhom nepoľnohospodárskeho použitia poľnohospodárskej pôdy, ktoré menia alebo dopĺňajú schválenú ÚPN je potrebný súhlas OÚ Trnava, OOP, pozemkový referát	príloha č.8	-
Úrad TTSK, odd. ÚP a ŽP	zosúladenie navrhovanej činnosti s ÚPO Veľký Grob, kde je návrh v stave výhľad	kap. C.IV.1.	premietnuté do návrhu opatrení (kap. C.IV.1. SoH)
	zosúladenie návrhu s ochranou prírody podľa regulatívu 2.3.4. záväznej časti ÚPNR-TTSK	kap. C.IV.1. príloha č.6	splnené
	Variant 2 - stanoviská OÚ Trnava, OSŽP a VÚVH v zmysle RSV, podľa §16a vodného zákona	príloha Hydrogeologického posudku (príloha č.4)	splnené
SOS/BirdLife	hniezdne steny pre včeláriky zlaté a brehule hnedé	príloha č.8 kap. C.IV.2.	funkciu hniezdnych stien plnia depónie skrývok
	ostrovy pre rybáre riečne a čajky	príloha č.8 kap. C.IV.3.2.	opatrenie je nerealizovateľné

subjekt	pripomienka (skrátený výrok)	riešenie v SoH	nesplnenie / vysvetlenie
	vylúčenie rekreácie, rekreačnej infraštruktúry a limitovanie rybolovu	príloha č.8 kap. C.IV.3.	uvedené činnosti sú počas ťažby zakázané banskými predpismi
	plytčiny pre litorál, výsadba stromov a krovín	príloha č.6 kap. C.IV.3.	splnené
	obnova pastvy a reštitúcia sysľa	príloha č.8 kap. C.IV.3.	obnovu pastvy nie je možné garantovať, možnosti reštitúcie sysľa sa ešte prehodnotia v aktualizácii Projektu revitalizačných opatrení

Vysvetlivky: SoH – správa o hodnotení